

SIVILOMBUDET

INDRE ØSTFOLD FENGSEL AVDELING EIDSBERG
Postboks 694
4302 SANDNES

Vår referanse
2023/5304

Deres referanse

Vår saksbehandler
Mette Jansen Wannerstedt

Dato
26.05.2025

Sivilombudets avsluttende til Indre Østfold fengsel, avdeling Eidsberg etter besøk i april 2024

Vi viser til dialog med Eidsberg fengsel i forbindelse med oppfølgingen av Sivilombudets besøk til fengselet i april 2024. I brev av 15. januar 2025 ga fengselet tilbakemelding på sin oppfølging av Sivilombudets funn og anbefalinger i besøksrapport av 15. oktober 2024.

I vårt tilsvare 17. februar 2025 ba vi fengselet om ytterligere informasjon om oppfølgingen av elleve anbefalinger. Dette besvarer fengselet i brev datert 24. mars 2025.

På noen av anbefalingen ba vi fengselet om å sende oss nye rutiner eller dokumentasjon. Dette gjaldt instruks om bruk av tolk og opplæringsdokument knyttet til vedtak om utarbeidelse av vedtak. Disse har vi mottatt.

Vi understreker viktigheten av at innsatte som ber om det får tilgang til rapporten, den påfølgende oppfølgingen fra fengslene og våre svar til fengselet fortløpende dersom de ber om det. Dialog mellom innsatte og fengselet vil kunne bidra til en god og effektiv oppfølging.

Så langt som mulig sikre at alle innsatte har et dagtilbud

En arbeidsgruppe leverte i begynnelsen av november 2024 en rapport som beskrev en rekke ulike tiltak og forslag til videre arbeid for økt aktivisering. I et møte 13. mars 2025 ble rapporten drøftet, og det ble bestemt hvilke tiltak fengselet ville prioritere. Fengselet oppgir at de har fått en fast ansatt i nyopprettet stilling som fengselsinspektør innhold og tilbakeføring. Vi merker oss at fengselet fortsatt er i prosess for å vurdere hvilke tiltak som skal gjennomføres.

Oppfølging av unge innsatte (18 – 24 år)

I forrige svar ga fengselet i all hovedsak en redegjørelse for sitt arbeide med mindreårige i fengselet (innsatte under 18 år). Sivilombudet har adressert denne problematikken i en egen rapport. Problemstillingen her gjaldt derfor unge innsatte mellom 18-24 år.

Når det gjelder hvilke konkrete tiltak fengselet vil iverksette for å sikre at innsatte i alderen 18 til 24 år blir fulgt opp i tråd med kriminalomsorgens fagstrategi for denne gruppe, viser fengselet til at de i har fått i oppdrag av KDI å prioritere oppfølging av de mindreårige innsatte, som per nå har en egen avdeling i fengselet. Dette oppdraget gjelder ut 2025. Først fra 1. januar 2026 skal det etableres et ungdomsteam for unge innsatte (over 18 år). Teamet skal bestå av

8 ansatte og dekke både avdeling Eidsberg og Trøgstad. Fengselet understreker at dette teamet da utelukkende skal jobbe med unge innsatte over 18 år.

Vedtak om utelukkelse ved flytting innsatte til restriktiv avdeling

I forrige svar opplyste fengselet at de ikke fattet vedtak hvis innsatte ble flyttet mellom avdelinger, heller ikke ved flytting til avdeling A, som er fengselets restriktive avdeling. I en uttalelse fra regionen ble det vist til at de seks ordinære cellene på avdeling A inngår i fengselets samlede kapasitet. Sivilombudet understreker at dette er problematisk, i lys av avdelingens restriktive karakter.

Vi ba på denne bakgrunn om en ny orientering på hvordan de ville følge opp anbefalingen om å sikre at innsatte som er fratatt arbeids- og/eller fortidsfellesskap og flyttet til en restriktiv avdeling har et vedtak om utelukkelse.

Fengselet gjentar sitt forrige svar, men har lagt ved oppdaterte dagsplaner for avdeling A. Det understrekes at innsatte som ikke har vedtak om utelukkelse eller har full isolasjon fra retten, kan delta på skole/arbeid, gudstjeneste og fredagsbønn. De nye dagsplanene ser ut til å innebære noe mer tid til luft, fellesskap og aktivitet. Det er imidlertid ikke klart hvor mye tid en innsatt som ikke er utelukket på denne avdelingen faktisk har utenfor cellen daglig.

Sivilombudet understreker at dersom flytting av innsatte til avdeling A innebærer begrensninger i hvor lenge den innsatte kan være utenfor cella, i fellesskap med andre, skal fengselet vurdere om det er behov for vedtak om utelukkelse, og om vilkårene for dette er til stedet.

Tiltak for å redusere risikoen for isolasjonsskader for alle innsatte som er isolert

I fengselets forrige svar savnet vi en beskrivelse av hvilke konkrete tiltak fengselet hadde iverksatt for å følge opp anbefalingen om å redusere risikoen for isolasjonsskader for alle innsatte som er isolert, og sikre at avvik ble dokumentert og systematisk fulgt opp.

Fengselet utdyper at det er aktiviseringsteamet som har ansvar for å opprette ukeplaner for innsatte som er isolert. De har også ansvar for daglig oppdatering av planen, og avviksrapportering dersom innsatte ikke har fått tilbud om minimum to timer meningsfull menneskelig kontakt. Ukeplanene skal også sees over av avdelingsleder. Videre oppgir fengselet at oppfølging av innlåste og isolerte innsatte er satt opp som et eget punkt i samarbeidsavtalen mellom kommunen, spesialisthelsetjenesten og fengselet.

Kunnskapsbaserte tiltak for å forebygge selvmord og selvskading

I sitt forrige svar beskrev fengselet rutiner for kartlegging ved innkomst, noen eksempler på forebyggingstiltak og at de skulle gå gjennom sine egne rutiner. Vi ba om en tilbakemelding om hvilke konkrete tiltak fengselet vil iverksette for å sikre at innsatte med forhøyet risiko for selvmord og selvskading blir møtt med kunnskapsbaserte tiltak.

Fengselet beskriver blant annet tettere oppfølging fra helsepersonell, økt mulighet til kontakt med familie og venner og/eller ansatte, som for eksempel prest. Ifølge fengselet vil det i samarbeid med helse utarbeide tiltaksplaner og koble på aktiviseringsteamet. Fengslet

viser også til at de skal etablere hjelpetelefon fra Kirkens SOS, som skal være på plass inne begynnelsen av juni 2025.

Sikre at isolasjon ikke brukes for å forebygge eller håndtere selvskading eller selvmordsrisiko
Vi ba om mer informasjon om hvordan fengslet vil sikre at isolasjon ikke brukes for å forebygge eller håndtere selvskading, selvmordsforsøk eller selvmord.

Fengselet oppgir at det bare vil bruke sikkerhetscelle som en siste utvei for å hindre at en person skader seg selv, og at lege da skal varsles for å vurdere om vedkommende skal innlegges på sykehus. Fengslet oppgir at innsatte så langt som mulig skal sitte på egen celle, og følges opp med tilsyn og andre tiltak. Fritidsteamet, aktivitetsteamet og «ISO» vakten skal bistå betjentene med oppfølging av sårbare innsatte.

Helsefremmende tiltak for å forebygge og redusere negative helsekonsekvenser ved mye innlåsing

Fengselet, kommunen og sykehuset har utarbeidet en ny samarbeidsavtale som klargjør rolle- og ansvarsfordelingen. Avtalen legger opp til årlige samarbeidsmøter på ledernivå og månedlige samarbeidsmøter på lokalt nivå. I avtalen er spesifisert at det månedlige er opprettet for å forebygge og redusere negative helsekonsekvenser for de innsatte, og faste temaer skal være:

- Isolasjon og bruk av sikkerhetscelle
- Selvmordsforebyggende tiltak
- Negativ psykisk belastning ved å være under straffegjennomføring
- Unge innsatte i alderen 15 - 24 år
- Utfordringer rundt avlyste/utsatte fremstillinger til spesialisthelsetjenesten
- Menns helse

Sikre at de innsatte får tilgang til nødvendig helsetjenester innen psykisk helsevern

Fengslet viser i sitt svar til den nye samarbeidsavtalen, hvor det framgår at fengselet skal legge til rette for at innsatte får helsetilbudet som de har krav på og at helsetjenesten har egnede lokaler.

Sikre kontinuitet i helseoppfølgingen til de innsatte

Fengselet oppgir at de fører oversikt over avlyste og utsatte fremstillinger til helse, og at de daglig skal følge dette opp med helseavdelingen. Det går fram av den oppdaterte samarbeidsavtalen, at alle institusjonene skal registrere avlyste og utsatte fremstillinger, og følge opp avvik.

Ved vurdering av bruk av håndjern vil fengselet være i dialog med helsetjenesten for å sikre at bruk av håndjern ikke kommer i konflikt med formålet med helsefremstillingen.

Avslutning av besøket

Sivilombudet avslutter med dette oppfølgingen av besøket. Et eventuelt nytt besøk kan bli gjennomført dersom Sivilombudet vurderer det som hensiktsmessig.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Mette Jansen Wannerstedt
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET
KRIMINALOMSORGEN REGION ØST AVD
ADMINISTRASJON
INDRE ØSTFOLD KOMMUNE